

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan selvitykset

Sisältökohta 1.1 Tarkastuslautakunnan arvioita vuoden 2023 sitovien tavoitteiden toteutumisesta

Sitova tavoite 6.1 6–8-vuotiaiden luku- ja matemaattiset taidot paranevat.

Tavoitteeseen liittyy kaksi mittaria:

- Lukuseula-testi.
- Kilpailutetaan matemaattisen osaamisen testi.

Sitovaan tavoitteeseen liittyvät kaksi mittaria ovat yksiselitteisiä. Raportoinnin mukaan ensimmäisen mittarin mukaiset lukuseula-testin tulokset ovat laskeneet kaikissa seurantaryhmissä. Toisen mittarin on raportoitu toteutuvan täysin, vaikka arvioinnin mahdollistavaa lähtötasoa ei ole esitetty. Koska ensimmäisen mittarin mukainen tavoite ei ole toteutunut lainkaan ja toisen mittarin toteutumista ei voida arvioida, ei tavoite ole toteutunut lainkaan.

Lisäksi huomiona tuodaan esille, että raportointi ei vastaa täysin sitovana tavoitteena olevaa ikäluokkaa. Matemaattisen osaamisen osalta raportointi koskee osin myös 7. luokan oppilaita.

Johtopäätökset:

Tarkastuslautakunta oli eri mieltä kahden tavoitteen toteutumisesta. Kahden tavoitteen toteutumista ei tarkastuslautakunnan mielestä voinut arvioida. Lisäksi lautakunta huomautti seitsemän tavoitteen mittarista tai siihen liittyvästä raportoinnista. Huomiot liittyivät edellisvuoden tapaan mittarien tavoitearvojen tai toteuma-arvojen puuttumiseen, ajantasaisten vuoden 2023 tilannetta kuvaavien toteuma-arvojen puuttumiseen tai siihen että mittari ei vastaa täysin tavoitetta. Tarkastuslautakunnan arviointityötä helpottaa, että raportointia on kehitetty kirjaamalla monta mittaria sisältäviin tavoitteisiin toteumat mittareittain. Tavoiteraportoinnista saadun tiedon perusteella tarkastuslautakunta on myös huolissaan koulukiusaamisesta, opiskelijoiden hyvinvoinnin tilasta sekä lukutaidon kehittymisestä. Koulukiusaaminen ei ole vähentynyt tavoitellulla tavalla. Myöskään lukutaidossa ei ole saavutettu tavoiteltua tulosta, vaan osaamistaso on laskenut.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa, että perusopetuksen oppilaiden luku- ja kirjoitustaitoa sekä matemaattisia perustaitoja tulee arvioida säännöllisesti. Arviointi on tärkeää, jotta tuki lukemiseen ja matemaattisiin taitoihin osataan kohdentaa oikein ja oikea-aikaisesti. Kahdesta tavoitteesta toteamme seuraavaa: Tavoitteena oli kilpailuttaa matemaattisen osaamisen testi. Tämä tavoite toteutui ja palveluntuottajaksi valikoitui Funa- matemaattisten perustaitojen seula. Toinen tavoite oli, että Lukuseulan tulokset paranevat. Tämä tavoite ei toteutunut, vaan tulokset olivat laskevat.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala jakaa valtakunnallisen huolen oppimistulosten laskusta, joka on myös havaittavissa osittain Lukuseulan tulosten myötä. Samalla tulee myös huomioida, että käytössä olevat seulat ja arvioinnit ovat vain yksi osa oppilaiden oppimisen arviointia ja arviointi on jokaisen opettajan päivittäistä työtä. Tulee myös huomioida, että Lukuseulan normiarvot on tehty suomenkielisille oppilaille. Tämä näkyy tuloksissa Vantaalla, jonka oppilaista kolmasosa on vieraskielisiä. Funa-matemaattisten taitojen seula tehdään 3.lk alussa eli alkuopetuksen jälkeen, jotta alkuopetuksen aikana vahvistetut perustaidot nähdään selkeämmin.

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan selvitykset

Sitova tavoite 9.1 Lasten ja nuorten sosiaaliset taidot paranevat ja kiusaaminen vähenee. Opiskelijoiden hyvinvointi paranee.

Tavoitteeseen liittyy yksi mittari:

- School Day ja kouluterveyskysely: Kiusaamista kokeneiden määrä.

Huomio liittyy mittarin tuottaman tiedon ajantasaisuuteen. Koska kouluterveyskysely toteutetaan joka toinen vuosi, tulee toimenpiteiden vaikuttavuuden seurantaan viivettä. Toisaalta koko valtuustokautta tai pidempiäkin ajanjaksoja tarkastellen myös vanhempi tieto näyttää kehityksen suuntaa. Kehitys voi toisinaan myös olla nopeaa, jolloin mahdollisimman ajantasainen tieto auttaa aloittamaan korjaavia toimenpiteitä nopeammin. Mittaroinnin kehittämistä tai täydentämistä olisi hyvä pohtia, jotta tilanteen kehittymistä ja tehtyjen toimenpiteiden vaikuttavuutta voitaisiin seurata tiheämmin. Pohdinnan tueksi olisi hyvä kartoittaa nykyisten järjestelmien hyödyntämismahdollisuudet, jotta tietoa voitaisiin tuottaa kuormittamatta liikaa käytössä olevia henkilöstöresursseja. Mahdollisessa täydentävässä kyselyssä olisi hyvä kartoittaa myös oppilailla/opiskelijoilla olevia ajatuksia ratkaisusta, joilla kiusaamiseen voitaisiin tehokkaasti puuttua.

Johtopäätökset:

Tarkastuslautakunta oli eri mieltä kahden tavoitteen toteumasta. Kahden tavoitteen toteutumisesta ei tarkastuslautakunnan mielestä voinut arvioida. Lisäksi lautakunta huomautti seitsemän tavoitteen mittarista tai siihen liittyvästä raportoinnista. Huomiot liittyivät edellisvuoden tapaan mittarien tavoitearvojen tai toteuma-arvojen puuttumiseen, ajantasaisten vuoden 2023 tilannetta kuvaavien toteuma-arvojen puuttumiseen tai siihen että mittari ei vastaa täysin tavoitetta. Tarkastuslautakunnan arviointityötä helpottaa, että raportointia on kehitetty kirjaamalla monta mittaria sisältäviin tavoitteisiin toteumat mittareittain. Tavoiteraportoinnista saadun tiedon perusteella tarkastuslautakunta on myös huolissaan koulukiusaamisesta, opiskelijoiden hyvinvoinnin tilasta sekä lukutaidon kehittymisestä. Koulukiusaaminen ei ole vähentynyt tavoitellulla tavalla. Myöskään lukutaidossa ei ole saavutettu tavoiteltua tulosta, vaan osaamistaso on laskenut.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa, että oppilaiden hyvinvoinnin seuraaminen on erittäin tärkeää niin koulutasolla kuin kaupunkitasolla niin lasten ja nuorten oppimisen edellytysten kuin hyvinvoinnin tukemisen näkökulmasta. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen joka toinen vuosi toteuttama Kouluterveyskysely on tärkeä ja vakiintunut mittari oppilaiden hyvinvoinnin seuraamiseen, sillä se mahdollistaa lasten ja nuorten hyvinvoinnin pitkäaikaisen seurannan sekä vertaamisen koko maahan ja muihin suuriin kaupunkeihin. Kouluterveyskysely mahdollistaa hyvinvointitiedon tarkastelun myös erilaisten taustamuuttujien mukaan (sukupuoli, syntyperä), mikä vahvistaa merkittävästi tiedon hyödyntämistä. Kouluterveyskysely tuottaa tärkeää tietoa myös koulutasolla oppilaiden hyvinvoinnin seuraamiseen. Esimerkiksi vuoden 2024 alussa perusopetuksessa käynnistettiin kohdennettua tukea kiusaamisen vastaisen työn kehittämiseen niille kouluille, joissa kouluterveyskyselyn mukaan esiintyy säännöllistä kiusaamista enemmän kuin kaupungissa keskimäärin.

Hyvinvoinnin säännölliseen seurantaan Vantaalla on kuluva vuosi strategikaudeksi otettu käyttöön School Day-palvelu. Tämä kysely toteutetaan 4. ja 7. vuosiluokkien oppilaille (vastaus vähintään kerran kuukaudessa läpi lukuvuoden), joissakin kouluissa palvelu on käytössä myös muilla luokka-asteilla.

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan selvitykset

Lapsilta ja nuorilta kerättävän kokemustiedon lisäksi hyvinvoinnin seuraamiseen käytetään myös muita mittareita, kuten oppilaiden poissaoloja sekä opiskeluhuollon omavalvontatietoja. Kasvatuksen ja oppimisen toimiala esittää, että uuden strategiakauden alkaessa selvitetään mahdollisuudet koota hyvinvointitietoa laajemmin joko jollakin saatavissa olevalla valmiilla hyvinvointikyselytyökalulla tai itse laadittavalla mittaristolla. Tämä edellyttää riittävän henkilöstöresurssin varaamista, jotta tietoa voidaan tuottaa ja hyödyntää kaikkia tasoja palvelevalla tavalla (luokka, kouluyhteisö, kaupunki). Tämänhetkiset hyvinvoinnin seurantaan käytettävät mittarit tuottavat poikkileikkaustietoa tietyistä vuosiluokista, eikä samoja oppilaita ja heidän hyvinvointinsa kehittymistä ole mahdollista seurata pitkällä aikavälillä, mikä vaikeuttaa toteutettavien toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointia.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala jakaa tarkastuslautakunnan esiin nostaman huolen koulukiusaamisen lisääntymisestä. Kiusaamisen yleisyyteen vaikuttavat monet lasten ja nuorten kasvuympäristöön liittyvät ilmiöt sekä yhteiskunnalliset muutokset. Kouluterveyskyselyn tulosten mukaan koulukiusaaminen on lisääntynyt viimeisen kahden vuoden aikana koko maassa, mutta Vantaalla hieman kansallista keskiarvoa enemmän. Elokuussa 2022 käyttöön otettua kiusaamisen vastaista toimenpideohjelmia juurrutetaan edelleen käyttöön ja koko toimialalla on aloittanut kiusaamisen puuttumisen erityisasiantuntija keväällä 2023. Kiusaamisen vastaisen työn toimintatapoja kehitetään jatkuvasti. Kuluvan lukuvuoden aikana keskitytään erityisesti kiusaamisen vastaisen toimintakulttuurin vahvistamiseen, koulukohtaisten kiusaamisen puuttumisen tiimien osaamisen vahvistamiseen sekä kiusaamisen selvittelyprosessin ja sen kirjaamisen toimintatapojen kehittämiseen.

Sisältökohta 1.2 Strategisten vuositavoitteiden yhteenvetoa 2022–2023

Tarkastuslautakunnan arvioinnista

Seuraavan taulukkoon on koottu vuosilta 2022–2023 tavoitemäärät, joista tarkastuslautakunta oli eri mieltä tai lautakunnalla oli tavoitteista jotakin huomautettavaa. Suluissa oleva prosenttiluku kertoo, kuinka suurta osaa tavoitteita erilaiset huomautukset koskivat.

Taulukko: Tarkastuslautakunnan huomiot vuosilta 2022–2023.

	2022	2023	Yhteensä
Huomiot	10 (26 prosenttia)	11 (27 prosenttia)	21 (27 prosenttia)

Tarkastuslautakunta oli eri mieltä 4 tavoitteen toteumasta, huomautti yhteensä 15 tavoitteen osalta raportoinnista tai mittaroinnista ja 2 tavoitteen kohdalla tarkastuslautakunta totesi, että arviointia ei voinut tehdä. Raportoinnin osalta huomiot koskivat raportoinnin epätäsmällisyyksiä (raportoinnin perusteella oli epäselvää, oliko tavoite toteutunut). Mittareiden osalta huomautettiin muun muassa siitä, että mittareilta puuttuivat ajantasaiset toteuma-arvot tai lähtöarvot ja joissain tapauksissa mittarit eivät vastanneet täysin tavoitetta.

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan selvitykset

Johtopäätökset:

Vantaan kaupunki asetti vuosina 2022–2023 yhteensä 79 strategista tavoitetta. Tavoitteet jakaantuvat kuuteen strategian osa-alueeseen. Raportoinnin mukaan tavoitteista oli toteutunut kokonaan tai osittain noin 77 prosenttia ja 23 prosenttia ei toteutunut lainkaan. Monet työllisyystavoitteet ja jotkin nuorten hyvinvoinnin parantamiseen liittyvät tavoitteet jäivät toteutumatta.

Tarkastuslautakunta oli tarkastelujaksona eri mieltä tavoitetoteumasta tai antoi muutoin huomautuksen yhteensä noin 27 prosenttiin tavoitteista. Huomautuksia annettiin tavoitteiden raportointiin ja mittarointiin. Raportoinnin osalta huomiot koskivat epätasällisyyksiä ja mittareista puuttui lähtötasoarvoja, tai puutteita oli mittarien arvojen ajantasaisuudessa.

Suositukset:

Tavoiteraportoinnin täsmällisyyteen ja mittarien ajantasaisuuteen tulee kiinnittää huomiota, koska tämä auttaa myös tavoitteiden toteutumisen arvioinnissa.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa, että tulevaisuudessa panostetaan raportoinnin täsmällisyyteen ja mittareiden ajantasaisuuteen. Yhtenä haasteena on se, että kouluterveyskysely toteutetaan vain joka toinen vuosi, kuten myös monet muut kaupungin kyselyt. Kouluterveyskyselyllä on kuitenkin pitkät perinteet, ja se toimii edelleen keskeisenä työkaluna. Herää kysymyksen siitä, onko 79 strategista tavoitetta liian paljon.

Hyvinvoinnin mittaaminen muilla kuin kouluterveyskyselyillä saattaa olla haastava, ja sopivien mittareiden kehittäminen vaatisi henkilöstöresurssia, jotta hyvinvointitiedonkeruuta voisi johdonmukaisesti kehittää. Lapsilta ja nuorilta kerättävän hyvinvointitiedon keräämisessä tulee myös huomioida eettiset näkökulmat, jotta tiedon kerääminen on turvallista, oikeudenmukaista ja kunnioittava osallistujille. Lisäksi mittareiden sovittaminen lukuvuoden aikatauluihin on hankalaa.

Tiivistelmäkohdat 6, 7, 8 ja 11 sekä luvut 3.4, 4 ja 7

Tiivistelmäkohta 6, Toimitilainvestointeja ohjataan ja hallitaan palveluverkkosuunnittelulla.

Palveluverkkosuunnittelussa ennakoidaan erilaisten palvelutarpeeseen vaikuttavien taustatekijöiden, kuten maankäytöllisten ratkaisujen ja kaupungin omien linjausten vaikutukset tulevaisuuden palvelu- ja toimitilatarpeisiin. Palvelu- ja toimitilatarpeet tarkennetaan vuosittain, jolloin on mahdollisuus reagoida muutostarpeisiin.

Johtopäätökset:

Toimitilojen investointisuunnittelu on Vantaalla kytketty osaksi palveluverkkosuunnittelua. Palveluverkkosuunnittelussa pyritään ennakoimaan erilaisten maankäytöllisten ratkaisujen, kaupungin omien linjausten ja erilaisten taustatekijöiden muutosten (esimerkiksi väestönmuutos ja lakimuutokset) vaikutukset tulevaisuuden palvelutarpeeseen ja suunnittelemaan palveluverkkoa ja toimitilakokonaisuutta ja niiden rakentamista niin, että pystytään ennakoituihin muutoksiin parhaiten vastaamaan. Vaikka palveluverkkosuunnitelma laaditaan kymmeneksi vuodeksi, palveluverkkoa tarkastellaan vuosittain, jolloin on mahdollisuus ottaa toimitilojen investointisuunnittelussa huomioon palvelutarpeiden ja tilatarpeiden äkillisetkin muutokset.

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan selvitykset

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa, että toiminta on arviointikertomuksen mukaista. Jatkoksin tulee toimia niin, että investointisuunnittelua tehdään kytkettynä palveluverkkosuunnitteluun. Vuotuinen tarkastelu on tärkeää, jotta säilytetään mahdollisuus huomioida muutokset tila- ja palvelutarpeissa.

Tiivistelmäkohta 7, Variassa tehdään paljon työtä opiskelijoiden hyvinvoinnin tukemiseksi ja Varian saamat opiskelija- ja työelämäpalautteet ovat hyvällä tasolla. Aktiiviset toimenpiteet ovat vähentäneet opintojen keskeyttämistä. Hallitusohjelma sisältää useita ammatillista koulutusta koskevia kirjauksia, joiden jatkovalmistelussa Varia pyrkii olemaan aktiivisesti mukana.

Johtopäätökset:

Opintojen keskeyttäminen on kokonaisuutena vähentynyt ammatillisessa koulutuksessa. Myönteistä kehitystä ovat edesauttaneet aktiivinen puuttuminen keskeyttämisen riskeihin ja mielen hyvinvoinnin tukeminen.

Elokuusta 2021 alkaen oppivelvollisuus päättyy 18 ikävuoteen tai tutkinnon suorittamiseen. Oppivelvollisuus suoritetaan pääsääntöisesti toisen asteen koulutuksessa lukiossa tai ammatillisessa oppilaitoksessa. Vantaa on toteuttanut jo pitkään koulutustakuuta, jossa kaikille peruskoulun päättävälle on tarjottu opiskelupaikka. Näin ollen oppivelvollisuuden laajentuminen ei tuonut suurtakaan muutosta aiempaan toimintaan.

Opiskelija- ja työelämäpalautetta kerätään muun muassa opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Opetushallituksen toteuttamilla valtakunnallisilla opiskelijoiden aloitus- ja päättökyselyillä sekä työelämäpalautekyselyillä. Varian tulokset ovat olleet hyviä ja kehityssuunta on myönteinen.

Suurimmalla osalla opiskelijoista menee hyvin. Hyvinvointi on kuitenkin jakautunut voimakkaasti. Osalla menee erinomaisesti ja osalla on haasteita laajemminkin elämän eri osa-alueilla. Varian kaikissa toimipisteissä on tarjolla laajat oppimisen tuen palvelut. Opiskelijoita kannustetaan myös osallistumaan oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen. Monipuoliset osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet lisäävät osaltaan opiskelijoiden hyvinvointia.

Hyvinvointialueuudistuksessa opiskeluhuollon palvelut siirtyivät osaksi Vantaan ja Keravan hyvinvointialuetta. Uudistus ei ole näkynyt arjen työssä, mutta uusien toimintamallien luominen on vielä osin kesken. Varian arvion mukaan nykyiset opiskeluhuollon resurssit eivät riitä vastaamaan palvelutarpeeseen. Arvio perustuu opiskelijoiden määrään ja toimintaympäristön erityispiirteisiin kuten erityistä tukea tarvitsevien ja S2-opiskelijoiden määriin.

Hallitusohjelmassa on useita ammatillista koulutusta koskevia kirjauksia. Ammatillinen koulutus on keskeisessä asemassa myös työ- ja elinkeinopalvelujen uudistuksessa. Varia on aktiivisesti mukana muutosten valmistelussa.

Suosituks:

Tarkastuslautakunta toteaa, että Variassa tehdään paljon työtä opiskelijoiden hyvinvoinnin tukemiseksi ja Varian saamat opiskelija- ja työelämäpalautteet ovat hyvällä tasolla. Aktiiviset toimenpiteet ovat vähentäneet opintojen keskeyttämistä kokonaisuutena. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että hyvinvointialueen kanssa sovitaan uusista opiskeluhuollon toimintamalleista ja, että sovitut toimintatavat toteutuvat arjessa. Hallitusohjelman monet ammatillista koulutusta koskevat

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan selvitykset

kirjaukset konkretisoituvat käytännön toimenpiteiksi jatkovalmistelussa. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että Varia on aktiivisesti mukana edunvalvonnassa.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa, että Varia on ollut ja tulee jatkossakin olemaan aktiivinen edunvalvontaan liittyvissä kysymyksissä. Toisen asteen koulutuksen palvelualueen johtaja sekä Varian rehtori osallistuvat aktiivisesti pääkaupunkiseudun ammatillisen koulutuksen yhteistyöryhmän toimintaan. Työtä opiskelijoiden hyvinvoinnin tukemiseksi jatketaan ja samalla huolehditaan siitä, että Varian toiminta kehittyy entisestään. Toimintamalleista hyvinvointialueen kanssa sovitaan osana kasvatuksen ja oppimisen toimialan sekä hyvinvointialueen laajempaa yhteistyön kokonaisuutta.

Tiivistelmäkohta 8, Varhaiskasvatus on joutunut turvautumaan aiempaa enemmän vuokratyövoiman käyttöön. Kasvaneen sijaistarpeen taustalla vaikuttavat muun muassa rekrytointivaikeudet, merkittävästi lisääntyneet sairauspoissaolot, lasten lisääntyneet tuen tarpeet sekä alle kolmivuotiaiden lasten suuri osuus varhaiskasvatuksessa. Vuokratyövoimaan käytettyjen kustannusten ennakoitua suurempi määrä aiheutti vuodelle 2023 merkittävän lisämäärärahatarpeen. Varhaiskasvatuksessa analysoidaan sijaistarpeen taustasyitä ja pyritään tehokkaisiin korjaaviin toimenpiteisiin.

Johtopäätökset:

Seure on pääkaupunkiseudun kaupunkien yhteinen voittoa tavoittelematon henkilöstöpalveluyhtiö, joka välittää työntekijöitä eri pituisiin sijaistuksiin. Seuren kautta työskentelevät haluavat muun muassa määritellä itse työn ja vapaa-ajan ajoittumisen sekä hankkia alan työkokemusta eri työpaikoista.

Kaupungin linjausten mukaan Seure on lyhytaikaisten sijaisten pääasiallinen rekrytointikanava. Päiväkodin johtajia ohjeistettiin aiemmin tilaamaan sijaisia aina, kun henkilöstömitoitus uhkasi alittua. Varhaiskasvatuksen sijaishankintaa koskevaa ohjeistusta on tarkennettu loppuvuodesta 2023. Tarkennetun ohjeistuksen mukaan päiväkodin lapsi- ja henkilöstömääriä sekä toteutuvaa käyttöastetta ja mitoitusta tulee jatkossa tarkastella kokonaisuutena ennen sijaisten tilaamista. Jatkossa pidempiin sijaistuksiin on tarkoitus palkata suoraan kaupungin palvelukseen. Seuren sijaispalvelujen käyttö ja kustannukset ovat kasvaneet useamman vuoden ajan. Vuonna 2023 Seuren sijaispalvelujen käyttö aiheutti varhaiskasvatukseen merkittävän määrärahaylityksen, kun kasvaneiden sijaistarpeiden takia palveluja jouduttiin käyttämään ennakoitua enemmän. Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta seuraa säännöllisesti varhaiskasvatuksen henkilöstö- ja taloustilanteen kehitystä.

Päiväkodin johtajat seuraavat ja arvioivat sijaispalvelujen laatua. Lisäksi varhaiskasvatuksen johtoryhmä seuraa säännöllisesti sijaispalvelujen käyttöä sekä käyttökokemuksia. Myönteistä on, että sijaisten toimitusvarmuus on parantunut. Toisaalta sijaisten osaamistaso on laskenut, mikä näkyy esimerkiksi puutteellisina työelämävalmiuksina. Sijaiset eivät myöskään samalla tavalla sitoudu yhteiseen toimintakulttuuriin kuin vakituinen henkilöstö.

Hallitusohjelma lisää varhaiskasvatuksen opettajan tutkinnon aloituspaikkoja sekä varhaiskasvatuksen sosionomien koulutusta. Vantaan kaupunki on hakenut järjestämislupaa lastenohjaajien kouluttamiseksi. Vantaa mahdollistaa varhaiskasvatuksen avustajan tehtäviin kouluttautumisen oppisopimuksella. Vantaa tukee myös varhaiskasvatuksen opettajien kouluttautumista työn ohessa erityisopettajiksi sekä lastenhoitajien kouluttautumista varhaiskasvatuksen opettajiksi ja

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan selvitykset

sosionomeiksi. Sijaisten saatavuuden parantamiseksi kaupungin varhaiskasvatukseen on perustettu myös oma sijaispooli, joka tosin kokonsa puolesta hyödyttää vain akuuteissa tilanteissa.

Suosituks:

Tarkastuslautakunta toteaa, että kasvatuksen ja oppimisen lautakunta seuraa säännöllisesti varhaiskasvatuksen henkilöstötilannetta ja määrärahojen käyttöä. Tarkastuslautakunnan mielestä vuokratyövoiman käytön seuranta on syytä jatkaa. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että vuokratyövoiman käytön taustasyitä analysoidaan ja tehdään korjaavia toimenpiteitä käytössä olevia keinoja tehokkaasti hyödyntäen.

Varhaiskasvatus on raportoinut lautakunnan edellyttämällä tavalla jokaisessa lautakunnan kokouksessa henkilöstökuluista ja vuokratyövoiman käytöstä. Varhaiskasvatuksessa on laadittu ohje henkilöstöresurssin suunnitteluun ja kohdentamiseen päiväkodin johtajien työn tueksi. Tämä sisältää ohjeistukset työvuorosuunnitteluun, toiminnan ylläpitävissä poissaolotilanteissa sekä vuosilomiin ja päivystysaikoihin liittyvät ohjeistukset. Lisäksi siinä on ohjeistus myös sijaisten tilaamiseen. Varhaiskasvatuksessa luovuttiin lomarahen vaihtamisesta vapaaksi, koska myös tämä on aiheuttanut sijaistarpeita. Henkilöjärjestöt ovat saaneet kommentoida ohjetta ja siitä on keskusteltu toimialan johtoryhmässä ja yhteistoimintaryhmässä.

Tiivistelmäkohta 11, Hyvinvointialueella on ollut vuoden 2023 alusta sosiaali- ja terveystalvelujen sekä pelastustoimen järjestämisvastuu. Vuoden 2023 aikana kaupunki ja hyvinvointialue ovat neuvotelleet yhteistyöstä ja kartoittaneet yhteisiä prosesseja. Hyvinvointialueen käytännöt ja toimintatavat ovat vielä osittain muotoutumassa, joten yhdyspintojen ja niiden toimivuuden kartoitus jatkuvat edelleen. Esimerkiksi opiskeluhuollon uusissa toimintamalleissa on vielä kehittämistä.

Johtopäätökset:

Sosiaali- ja terveystalvelujen sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi 1.1.2023 Vantaan kaupungilta perustetulle Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle. Vuoden 2023 aikana kaupunki ja hyvinvointialue ovat käyneet neuvotteluja yhteistyöstä. Neuvottelujen lisäksi kaupunki ja hyvinvointialue ovat tehneet yhteistyötä monissa yhteisissä työryhmissä, joissa tarkastellaan ja hiotaan yhteistyötä sekä sovitaan yhteisistä toimintatavoista. Myös alueen sosiaali- ja terveystalveluja tuottavat järjestöt ovat olleet mukana neuvotteluissa ja jatkossakin järjestötoimijat ovat mukana yhteistyössä.

Vantaalla on kartoitettu kaupungin ja hyvinvointialueen palveluissa yli 140 yhdyspintaa ja työ jatkuu edelleen. Hyvinvointialueen käytännöt ja toimintatavat ovat vielä osittain muotoutumassa, mikä on viivästyttänyt joidenkin yhdyspintojen toimivuuden kartoittamista. Yhdyspinnat arvioidaan parhaiten kyseisessä palvelussa, joten yhdyspintojen tarkastelu tapahtuu luontevasti työskentelyn edetessä. Koska palvelut ja palvelutilanteet vaihtelevat ja saattavat edellyttää jatkossa uudenlaista yhteistyömuotoa, on yhdyspintojen tarkastelua syytä tehdä säännöllisesti, jotta mahdollisiin muutostarpeisiin voidaan tarvittaessa vastata.

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan selvitykset

Opiskeluhuollossa ei-lakisääteisten rakenteiden valmistelu on vielä työn alla. Lisäksi opiskeluhuollon palvelujen tuottamiseen vaadittavan tiedonsiirron ja tietojärjestelmien käytön järjestämisessä on ollut haasteita. Opiskeluhuollon resurssipula on vaikeuttanut palvelujen saatavuutta. Kaupungin ja hyvinvointialueen maankäytön ja palveluverkkosuunnittelun yhteistyön suunnittelussa päästiin alkuun marraskuussa 2023. Kyseessä on monia yhteensovitettavia asioita käsittävä asiakokonaisuus, joten yhteistyö vaatii huolellista suunnittelua. Kaupungin ja hyvinvointialueen yhteistyöhön palveluverkkosuunnittelussa tuo haastetta hyvinvointialueen investointirahoituksen epävarmuus.

Suosituks:

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupungin ja hyvinvointialueen yhteistyössä tärkeää on saada muodostettua kaupungin ja hyvinvointialueen palveluista ja palveluverkoista toimiva kokonaisuus. Nyt luodut yhteistyörakenteet antavat mahdollisuudet rakentaa jatkossa yhteisiä mittareita hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen ja näiden pohjalta asettaa käytännön tason tavoitteet, joilla ohjataan toimintaa niin, että organisaatioiden palvelut tukevat toisiaan. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kaupungin ja hyvinvointialueen yhdyspintayhteistyön sujumista seurataan jatkuvasti, ja erityisesti palveluyhteistyössä esiin nousseita ongelmakohtia käydään läpi ja haetaan niihin yhteistyössä ratkaisukeinoja.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa, että työryhmä, jossa mukana edustajat Vantaa-Kerava-VAKE on kartoittanut yhdyspintasuunnitelmia, -sopimuksia ja yhteistyöryhmiä ja rakenteita. Työryhmä on esitellyt selvitystään maaliskuussa 2024 pidetyssä Vantaan kasvatuksen ja oppimisen ja VAKE:n LANUPE johtoryhmien miniseminaarissa, jossa mm. hyväksyttiin rakenne yhteistyöryhmille. Vantaan ja VAKE:n yhteistyön tilannetta on käsitelty myös mm. Vantaan ja Keravan luottamushenkilöiden tapaamisessa 19.4. Yhteistyötä tehdään useissa rakenteissa ja toimintaa pyritään yhdessä suunnittelemaan, kehittämään ja toteuttamaan noudattaen jo laadittuja suunnitelmia ja sopimuksia.